

C-193

Green Deal 1.000 hectare nieuwe stedelijke natuur

Partijen

1. De Staatssecretaris van Economische Zaken, ir. M.H.P. van Dam en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, S.A.M. Dijkema, ieder handelend in zijn hoedanigheid van bestuursorgaan, samen hierna te noemen: Rijksoverheid;
2. Sustainable Outlook BV, vertegenwoordigd door de eigenaren de heer L. Hoekstra en de heer N. Wissing hierna te noemen: Sustainable Outlook BV;
3. De Vlinderstichting, vertegenwoordigd door de directeur mevrouw T.M. Wolterbeek, hierna te noemen: Vlinderstichting;
4. Vereniging van Nederlandse Gemeenten, vertegenwoordigd door de heer C.J.G.M. de Vet, handelend in zijn hoedanigheid van bestuursorgaan, hierna te noemen: VNG;
5. Regelink Ecologie B.V., vertegenwoordigd door de directeur de heer J. Regelink, hierna te noemen: Regelink Ecologie BV;
6. Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners, vertegenwoordigd door de directeur de heer E.M.A.M. Roozen, hierna te noemen: VHG.

Hierna samen te noemen: Partijen.

Algemene overwegingen

1. Om onze welvaart ook voor toekomstige generaties te behouden is het nodig om het concurrentievermogen van onze economie te versterken en tegelijkertijd de belasting van het milieu en de afhankelijkheid van fossiele energie en schaarse grondstoffen te verminderen.
2. Creativiteit, ondernemerschap en innovatie zijn essentieel om deze omslag naar groene groei mogelijk te maken. Bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties nemen volop concrete initiatieven voor vergroening van economie en samenleving. Met de Green Deal Aanpak wil het kabinet deze dynamiek in de samenleving op groene groei optimaal benutten.
3. Green Deals bieden bedrijven, burgers en organisaties een laagdrempelige mogelijkheid om samen met de overheid te werken aan groene groei. Initiatieven uit de samenleving staan daarbij aan de basis. Daar waar deze tegen belemmeringen aanlopen die volgens initiatiefnemers kunnen worden aangepast op rijksniveau, wil het kabinet zich inzetten deze weg te nemen of op te lossen om zo deze initiatieven te faciliteren en te versnellen. In een Green Deal leggen partijen hierover concrete afspraken schriftelijk vast.
4. De resultaten van een Green Deal kunnen gebruikt worden bij andere, vergelijkbare projecten, waardoor er navolging kan plaatsvinden en de reikwijdte van een Green Deal kan worden vergroot zonder dat daar specifieke ondersteuning vanuit de Rijksoverheid tegenover staat.

Specifieke overwegingen Green Deal 1.000 hectare nieuwe stedelijke natuur

1. Stedelijke natuur staat voor natuurlijk groen in de stad. Bij natuur denken de meeste mensen direct aan natuurgebieden zoals de Veluwe, maar natuur kan ook naar de stad worden gehaald. Door natuurlijk groen in de stad te halen, verbetert de kwaliteit van de leefomgeving (afhankelijk van de kwaliteit en kwantiteit van groen). Natuurlijk groen in de stad bestaat voornamelijk uit inheemse planten en er is een beheer waarin rekening wordt gehouden met de eisen die dieren en planten stellen aan hun omgeving, in relatie tot de omliggende bebouwing.
2. Meer natuurlijk groen in de stad helpt om de klimatologische veranderingen zoals waterretentie en hittestress maar ook luchtvervuiling door fijnstof het hoofd te bieden. De positieve effecten van natuurlijk groen zijn wetenschappelijke bewezen: het verbetert de kwaliteit van de leefomgeving, bevordert de sociale cohesie en verhoogt de biodiversiteit. Werknemers die op groen uitkijken zijn productiever en verzuimen minder, het aantal 'ligdagen' in een ziekenhuis vermindert, vastgoedwaarde wordt verhoogd enzovoort.
3. Groen aanleggen en onderhouden kost echter ook geld en voor het duurzaam aanleggen van groen in de stad met oog voor biodiversiteit is ook kennis nodig. De optimale toepassing van materialen en producten is daarbij van groot belang, maar ook de hoeveelheid onderhoud of de verscheidenheid aan waardplanten voor insecten en vogels. De huidige hoveniers-opleidingen bieden hiervoor nog te weinig vakinhoud waardoor de echte vakman steeds schaarser wordt. Op bestuurlijk niveau zijn er vaak zeer duurzame ambities, maar in de praktijk zijn die soms lastig te realiseren en/of te handhaven. Al hoewel duurzaam inkopen al hoog op de agenda staat bij overheden, blijft het lastig dit goed te borgen in beleid, en na te leven in de praktijk.
4. Samen met circa 40 gemeenten in Nederland willen de Partijen met deze Green Deal de sociale en economische waarde van groen op de agenda zetten door (nieuwe) stedelijke, duurzame natuur te ontwikkelen. Doel is om de waarde van groen te vergroten en klimaatbestendige oplossingen in de buitenruimte te bieden door 1.000 hectare stedelijke natuur te realiseren. Deze nieuwe stedelijke natuur kan tijdelijke natuur zijn, maar ook blijvend in een (nieuwbouw) woonwijk, park, industrieterrein, kantoortuin, schooltuin etcetera.
5. Groen en duurzaamheid zullen worden gepresenteerd als een kans en iets wat je niet wilt missen. Partijen kunnen met de opzet van deze Green Deal ook het onderwerp duurzaam inkopen door overheden, andere Green Deals, initiatieven als 'De Levende Tuin', 'het Deltaprogramma' en vele andere projecten en programma's met elkaar verbinden. De Green Deal is er op gericht om bestaande initiatieven desgewenst aan te laten haken zodat er kan worden meegewerkt aan het realiseren van de ambitie voor 1.000 hectare stedelijke natuur.
6. In de Rijksnatuurvisie 2014 'Natuurlijk verder' die bij brief van 11 april 2014 door de Staatssecretaris van Economische Zaken aan de Tweede Kamer is gepresenteerd wordt gesproken over het versmelten van natuur en economie. Het kunnen wonen, werken en ondernemen in een duurzame, groene en natuurlijke omgeving waar het voor mens en dier goed toeven is. Partijen zien de buitenruimte als een kans; maak deze groener en draag zo bij aan een leefbare wereld. Zo kun je een prachtig habitat creëren voor dieren die toch toegankelijk is voor publiek en midden in een woonwijk ligt zoals een natuurspeelplek. Energie kan worden opgewekt met een hybride-landschap. Een stadswijk renoveren c.q. vergroenen met vaste planten, met wadi's voor waterberging etcetera in samenwerking met de bewoners zijn ook voorbeelden die ook ruimte bieden voor de participatiemaatschappij.

7. Inzicht in de waarde van groen en water in de stad ofwel The Economics of Ecosystems and Biodiversity (TEEB) is op basis van een samenwerking tussen een aantal steden, bedrijven, verschillende maatschappelijke organisaties en de Staatssecretaris van Economische Zaken vormgegeven in een netwerk en een tool: de TEEBstad. De ontwikkeling van de tool heeft plaatsgevonden onder coördinatie vanuit Stichting Platform31. In 2015 heeft de doorontwikkeling van TEEBstad gezorgd voor afspraken over de toekomst van de tool en het netwerk dat daarbij hoort. In deze Green Deal zullen Partijen ook samenwerken met het netwerk van TEEBstad. De mate van concrete betrokkenheid zal afhankelijk zijn van de precieze afspraken die rondom de toekomst van TEEBstad gemaakt worden. Dit zal later in 2016 bekend worden.

Komen het volgende overeen:

1. Doelstelling

Artikel 1. Doel van de Green Deal

- a. Partijen streven naar het realiseren van 1.000 hectare nieuwe stedelijke natuur waarbij de biodiversiteit aantoonbaar toeneemt. Partijen leveren daartoe praktische handvatten voor overheden en bedrijven om meer natuur in de stad te krijgen. Deze praktische handvatten kunnen tevens dienen als indicatoren voor de kwaliteit van het groen.
- b. Verder zetten Partijen zich gezamenlijk en afzonderlijk in om de realisatie van stedelijke natuur in het algemeen verder aan te jagen en nodigen anderen die zich bezighouden met het bevorderen van stedelijke natuur uit om zich aan te sluiten bij deze Green Deal.

2. Inzet en acties

Artikel 2. Inzet en acties Rijksoverheid

- De Rijksoverheid zorgt ervoor dat de inspanningen en resultaten van deze Green Deal goed aansluiten bij het maatschappelijke uitvoeringsprogramma van de 'Rijksnatuurvisie 2014 'Natuurlijk Verder'.
- De Rijksoverheid zet zich in om de 'best of practices' die zijn ontwikkeld bij andere Green Deals worden gebruikt teneinde de reikwijdte van deze Green Deal(s) te vergroten.
- De Rijksoverheid organiseert een of meerdere bijeenkomsten (workshops of symposia) met als doel kennis delen en leren van elkaar.

Artikel 3. Inzet en acties Sustainable Outlook BV

Sustainable Outlook BV:

- brengt de 'groene en duurzame' opleidingen in kaart;
- zal circa 50 experts opleiden met gebruikmaking van het lesmateriaal gebaseerd op De Levende Tuin en het Gebiedslabel van NL Greenlabel;
- zorgt voor een monitoring van stedelijke gebieden en effecten op mens en omgeving door wetenschappelijk onderzoek uit te laten voeren en betrekken daarbij leden van de Wetenschappelijke Raad van Advies;
- deelt kennis en ervaringen met de overige Partijen;
- begeleidt in het kader van deze Green Deal gemeentes bij het ontwikkelen van stedelijke natuur;
- richt zich op innovaties in producten en toepassingen.

Artikel 4. Inzet en acties VNG

De VNG:

- bevordert in het kader van deze Green Deal de samenwerking met gemeenten door minimaal 2 bijeenkomsten te organiseren die zijn gericht op het vormen van bestuurlijk netwerken natuur;
- vervult een actieve rol bij het enthousiasmeren van de gemeenten voor stedelijke natuur;
- zorgt voor communicatie over de Green Deal richting haar leden.

Artikel 5. Inzet en acties De Vlinderstichting

De Vlinderstichting:

- scout potentiële gebieden voor stedelijke natuur door haar netwerk actief te betrekken (onder meer door de inzet van vlinderidylles);
- zal actief betrokken zijn en meewerken aan het opleiden van experts door Sustainable Outlook BV;
- deelt haar kennis en ervaringen opgedaan bij zowel de Green Deal Tijdelijke natuur als bij het inrichten en beheer van stedelijk groen;
- brengt de effecten van de nieuw ontwikkelde stedelijke natuur op de biodiversiteit in kaart;
- deelt haar ervaringen op het gebied van communicatie tussen gemeenten en bewoners.

Artikel 6. Inzet en acties Regelink Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap:

- integreert deze Green Deal in het Platform 'Natuur in de Gemeente' middels de website www.natuurindegemeente.nl;
- zal op de website van het Platform 'Natuur in de Gemeente' een webpagina ontwikkelen waarop alle gebieden in de steden te zien zijn waar groen gerealiseerd kan worden;
- plaatst updates over de voortgang en resultaten van de Green Deal op de website van het Platform 'Natuur in de Gemeente';
- geeft bekendheid aan de Green Deal of goede voorbeelden van de Green Deal bij gemeenten door artikelen te plaatsen in het magazine van het Platform 'Natuur in de Gemeente';
- zoekt actief naar contactpersonen bij gemeenten ten behoeve van het vormen van een netwerk voor deze Green Deal;
- faciliteert of organiseert, in samenwerking met VNG en/of EZ, een of meerdere bijeenkomsten (workshops of symposia) met als doel kennis delen en leren van elkaar.

Artikel 7. Inzet en acties Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners

Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners:

- gebruikt het concept van 'De Levende Tuin' als basis voor het realiseren van stedelijke natuur;
- bevordert de kennis over stedelijke natuur bij haar leden;
- ontwikkelt een visiedocument (cahier) over de wijze waarop burgerparticipatie aansluit bij de ontwikkeling van stedelijke natuur.

3. Slotbepalingen

Artikel 8. Uitvoering in overeenstemming met het Unierecht

De afspraken van deze Green Deal zullen in overeenstemming met het recht van de Europese Unie worden uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technisch normen en voorschriften.

Artikel 9. Wijzigingen

1. Elke Partij kan de andere Partijen schriftelijk verzoeken de Green Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de schriftelijke instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen zes weken nadat een Partij de wens daartoe aan de andere Partijen schriftelijk heeft medegedeeld.
3. De wijziging en de verklaringen tot instemming worden in afschrift als bijlagen aan de Green Deal gehecht.

Artikel 10. Stuurgroep en/of werkgroep

Binnen twee maanden na ondertekening van deze Green Deal wordt door Sustainable Outlook BV:

- a. een stuurgroep voor deze Green Deal ingesteld met vertegenwoordigers van alle Partijen;
- b. een werkgroep voor deze Green Deal ingesteld met vertegenwoordigers van De Vlinderstichting, Regelink Ecologie & Landschap, VHG en NL Greenlabel die wordt belast met de uitvoering van deze Green Deal.

Artikel 11. Verslaglegging

Twee maanden voor het einde van de looptijd stelt de werkgroep een verslag op van de uitvoering van de Green Deal en de behaalde resultaten. Dit verslag wordt zo spoedig mogelijk aangeboden aan Partijen.

Artikel 12. Evaluatie

1. Partijen zullen de uitvoering en werking van deze Green Deal jaarlijks evalueren.
2. De evaluatie zal worden verricht door de Partijen en een verslag daarvan zal worden opgemaakt door de werkgroep.

Artikel 13. Toetreding van nieuwe partijen

1. Er kunnen nieuwe partijen toetreden tot deze Green Deal.
2. Een nieuwe partij maakt haar verzoek tot toetreding schriftelijk bekend aan de werkgroep. Zodra alle Partijen schriftelijk hebben ingestemd met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Green Deal en gelden voor die Partij de voor haar uit de Green Deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
3. Het verzoek tot toetreding en de verklaring tot instemming worden als bijlage aan de Green Deal gehecht.

Artikel 14. Citeertitel

De Green Deal kan worden aangehaald als Green Deal 1.000 hectare nieuwe stedelijke natuur.

Artikel 15. Opzegging

Elke Partij kan deze Green Deal (te allen tijde) met inachtneming van een opzegtermijn van 6 maanden schriftelijk opzeggen.

Artikel 16. Nakoming

Partijen komen overeen dat de nakoming van de afspraken van de Green Deal niet in rechte afdwingbaar is.

Artikel 17. Inwerkingtreding

1. Deze Green Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en loopt tot en met 2018.
2. Partijen nemen de uitvoering van alle in deze Green Deal genoemde afspraken zo snel mogelijk ter hand.

Artikel 18. Openbaarmaking

Deze Green Deal zal samen met andere afgesloten Green Deals openbaar worden gemaakt, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de gesloten Green Deals, zodat navolging hiervan kan worden bevorderd.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend te 's-Hertogenbosch op 24 november 2015.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,

.....
M.H.P. van Dam

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,

.....
S.A.M. Dijkema

Sustainable Outlook BV,

.....
L. Hoekstra

.....
N. Wissing

De Vlinderstichting,

.....
T.M. Wolterbeek

Vereniging van Nederlandse Gemeenten,

.....
C.J.G.M. de Vet

Regelink Ecologie B.V.,

.....
J. Regelink

Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners,

.....
E.M.A.M. Roozen